

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2023

EKONOMIE V2

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 12 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord VIER vrae as volg in die ANTWOORDEBOEK:
 - AFDELING A: VERPLIGTEND
 - AFDELING B: Beantwoord TWEE van die drie vrae.
 - AFDELING C: Beantwoord EEN van die twee vrae.
2. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
3. Skryf die vraagnommer boaan elke antwoord neer.
4. Lees die vrae aandagtig deur en begin ELKE vraag op 'n NUWE bladsy.
5. Laat 2–3 reëls tussen onderafdeling van vrae oop.
6. Beantwoord vrae in volsinne en maak seker dat die uitleg, die inhoud en konteks aan die kognitiewe vlakke van die vrae voldoen.
7. Beantwoord slegs die vereiste aantal vrae. Addisionele antwoorde sal NIE nagesien word NIE.
8. Gebruik slegs blou of swart ink.
9. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**30 PUNTE – 20 MINUTE****VRAAG 1**

1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.9 D.

1.1.1 'n Marksituasie wat deur 'n paar groot besighede gedomineer word, staan as 'n ... bekend.

- A monopolie
- B oligopolie
- C monopolistiese mededinging
- D volmaakte mark

1.1.2 Besighede wat hul eie pryse vasstel is as prys- ... bekend.

- A onderhandelaars
- B nemers
- C bepalers
- D ondersoekers

1.1.3 'n Periode waar ten minste een produksiefaktor konstant bly:

- A Langtermyn
- B Korttermyn
- C Heersende
- D Eerste

1.1.4 In alle markstrukture word winste gemaksimeer by die punt waar ...

- A $MK = MI$.
- B $MK > GK$.
- C $MK = GI$.
- D $GI > MI$.

1.1.5 'n Verandering in hoeveelhede gevra as gevolg van 'n verandering in inkomste, word . . . -elastisiteit genoem.

- A prys
- B aanbod
- C inkomste
- D vraag

1.1.6 'n Ekonomiese stelsel wat tot die Noord-Suidverdeling bydra, staan as ... bekend.

- A sosialisme
- B gemengde ekonomie
- C federalisme
- D kapitalisme

1.1.7 Investerings in die vorm van geboue, masjinerie en toerusting in 'n buiteland, staan as ... bekend.

- A onbeweeglikheid van produksiefaktore
- B handelsbeperking tussen lande
- C lae lewenstandaard
- D buitelandse direkte belegging

1.1.8 Hulpbronne wat uitgeput raak wanneer dit nie volhoubaar bestuur word nie, staan as ... hulpbronne bekend.

- A hernubaar
- B nie-hernubaar
- C uitputbaar
- D mensgemaakte

(8 x 2) (16)

1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by die term in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–I) langs die vraagnommers (1.2.1 tot 1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.2.9 J.

KOLOM A	KOLOM B
1.2.1 Produktemark	A totale vraag is gelyk aan totale aanbod
1.2.2 Rekeningkundige winste	B in kleiner hoeveelheid gevra wanneer inkomste toeneem
1.2.3 Markewewig	C dispuut internasionale handelsooreenkomste
1.2.4 Geleentheidskoste	D bekendstelling van kontaminante wat die natuurlike omgewing beskadig
1.2.5 Minderwaardige goedere	E wanneer koste per eenheid verminder terwyl produksie toeneem
1.2.6 Verenigde Nasies	F verskil tussen totale inkomste uit die verkoop van goedere en eksplisiete koste
1.2.7 Skaalvoordele	G die naasbeste alternatief wat prysgegee word
1.2.8 Besoedeling	H goedere en dienste word verhandel
	I vraag neem toe wanneer inkomste toeneem

(8 x 1) (8)

1.3 Gee EEN term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommers (1.3.1 tot 1.3.6) in die ANTWOORDEBOEK neer. Afkortings, akronieme en voorbeelde sal NIE aanvaar word NIE.

1.3.1 Produkte wat presies dieselfde is

1.3.2 Koste wat in rekeningkundige state in ag geneem word, maar wat nie deel van besigheidsbesluite uitmaak nie

1.3.3 Die graad van bevrediging wat die verbruiker ervaar wanneer 'n verdere eenheid van die produk verbruik word

1.3.4 'n Scenario waar 'n land 'n produk meer doeltreffend kan produseer as ander

1.3.5 Kennis wat praktiese toepassings het vir die daaglikse-oorlewing van plaaslike gemeenskappe

1.3.6 Toekomstige veranderinge in reënval en temperatuur (6 x 1) (6)

TOTAL SECTION A: 30

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die drie vrae in hierdie afdeling in jou ANTWOORDEBOEK.

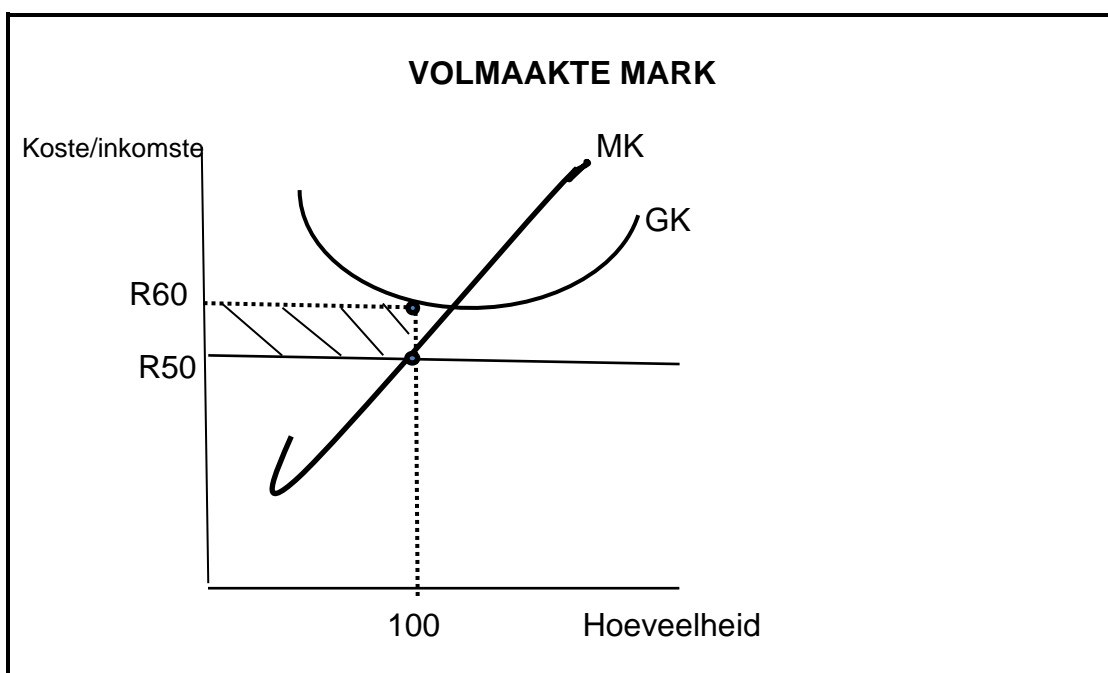
VRAAG 2: MIKRO-EKONOMIE**40 PUNTE – 30 MINUTE**

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Noem enige TWEE voorbeelde van vaste koste. (2)

2.1.2 Hoe word besighede deur onelastiese vraag geraak? (2)

2.2 Bestudeer die onderstaande grafiek en beantwoord die vrae wat volg.

2.2.1 By watter hoeveelheid word uitsette gemaksimeer? (1)

2.2.2 Wat word deur die ingekleurde gedeelte op die grafiek voorgestel? (1)

2.2.3 Beskryf die term *volmaakte mark*. (2)

2.2.4 Waarom is verkopers in 'n volmaak mededingende mark as prysnemers bekend? (2)

2.2.5 Hoe word verbruikers deur volmaakte mededinging bevoordeel? (4)

2.3 Lees die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

[Aangepas uit google images]

- 2.3.1 Identifiseer vanuit die bostaande uittreksel watter prys vertoon dat die produk elasties is. (1)
- 2.3.2 Noem enige EEN ander vorm van vraagelastisiteit. (1)
- 2.3.3 Beskryf die term *pryselastisiteit van vraag*. (2)
- 2.3.4 Verduidelik kortliks *volmaak onelastiese vraag*. (2)
- 2.3.5 Ondersoek die belangrikheid van pryselastisiteit van vraag en vraag voorspellings. (4)
- 2.4 Bespreek kortliks enige TWEE doelwitte van 'n besigheid wat van die SMART-beginsel gebruik maak. (8)
- 2.5 Hoe ontstaan monopolieë? (8)

[40]

VRAAG 3: KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES**40 PUNTE – 30 MINUTE**

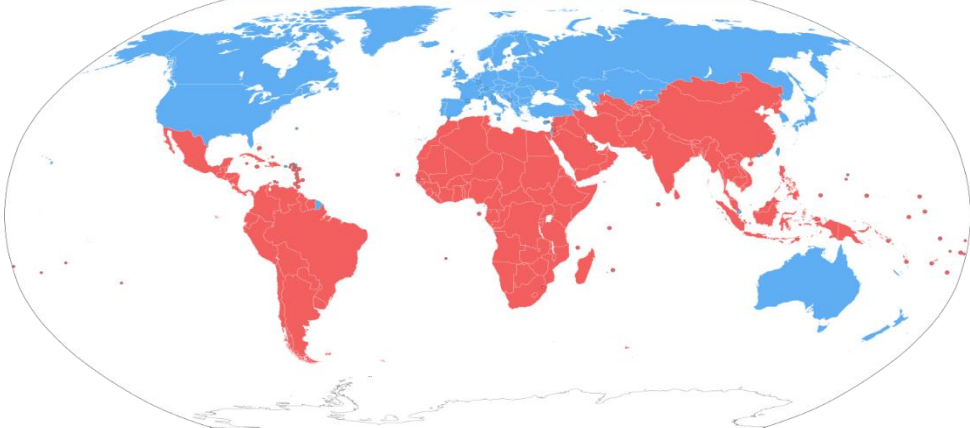
3.1 Beantwoord die volgende vrae.

3.1.1 Noem enige TWEE metodes hoe die omgewing beskerm kan word. (2)

3.1.2 Hoe kan die regering ingryp om volhoubare ontwikkeling te verseker? (2)

3.2 Bestudeer die inligting hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

NOORD-SUID VERDELING

Lande wat die model van Suid-Suid samewerking gebruik, beskou dit as 'n wedersyds voordelige verhouding wat die verspreiding van kennis, vaardighede en hulpbronne gebruik om hul ontwikkelings uitdagings soos hoë bevolkingsdruk, armoede, hongersnood, siektes, omgewingsverval, konflik en natuurrampe aanspreek. Hierdie lande werk ook saam om met "oorgrensekwessies" soos omgewingsbewaring, MIV/Vigs en die beweging van kapitaal en arbeid.

[Aangepas en vertaal uit [Wikipedia.org/wiki/global North](https://en.wikipedia.org/wiki/global_North)]

3.2.1 Identifiseer enige EEN uitdaging wat deur lande in die Suide ervaar word. (1)

3.2.2 Verskaf EEN voorbeeld van 'n oorgrensekwessie wat deur lande in die Suide ervaar word. (1)

3.2.3 Verduidelik kortliks die begrip *Noord-Suid-verdeling*. (2)

3.2.4 Verduidelik die begrip *vryhandelsgebiede*. (2)

3.2.5 Ondersoek die negatiewe impak van Covid-19 op ontwikkelende lande in Afrika. (4)

3.3 Bestudeer die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

NASIONALE RAAMWERK VIR VOLHOUBARE ONTWIKKELING

Die wêreld ervaar hewige druk wat volhoubare ontwikkeling vir die meeste mense in gevaar stel. Bevolkingsgroei, toenemende ongelykhede, klimaatsverandering en die opkoms van oordraagbare siektes is 'n terugslag vir baie onlangse menslike welstand prestasies terwyl daar 'n vinnige agteruitgang van die planeet se gesondheid is.

Die NRVO beoog om die lewenskwaliteit in die land te verbeter en het 5 pilare ingesluit: die natuur, omgewingsgesondheid, klimaatsverandering, lewende organisme en biosekuriteit.

[Bron: [nature.com/articles/s41467-022-32415-9](https://www.nature.com/articles/s41467-022-32415-9)]

- 3.3.1 Identifiseer vanuit die uittreksel EEN pilaar van die Nasionale Raamwerk vir Volhoubare Ontwikkeling (NRVO). (1)
- 3.3.2 Verskaf EEN voorbeeld van groenbelasting. (1)
- 3.3.3 Definieer die begrip *Nasionale Raamwerk vir Volhoubare Ontwikkeling*. (2)
- 3.3.4 Verduidelik kortliks die omgewingsimpakassessering as 'n benadering tot volhoubaarheid. (2)
- 3.3.5 Hoe kan ekonomiese groei en omgewingsbewaring gebalanseer word? (4)
- 3.4 Bespreek kortliks verandering in werkstoestande en omgewingsverval as gevolg van globalisering. (8)
- 3.5 Ontleed die belangrikheid van die bewaring van biodiversiteit. (8)
- [40]**

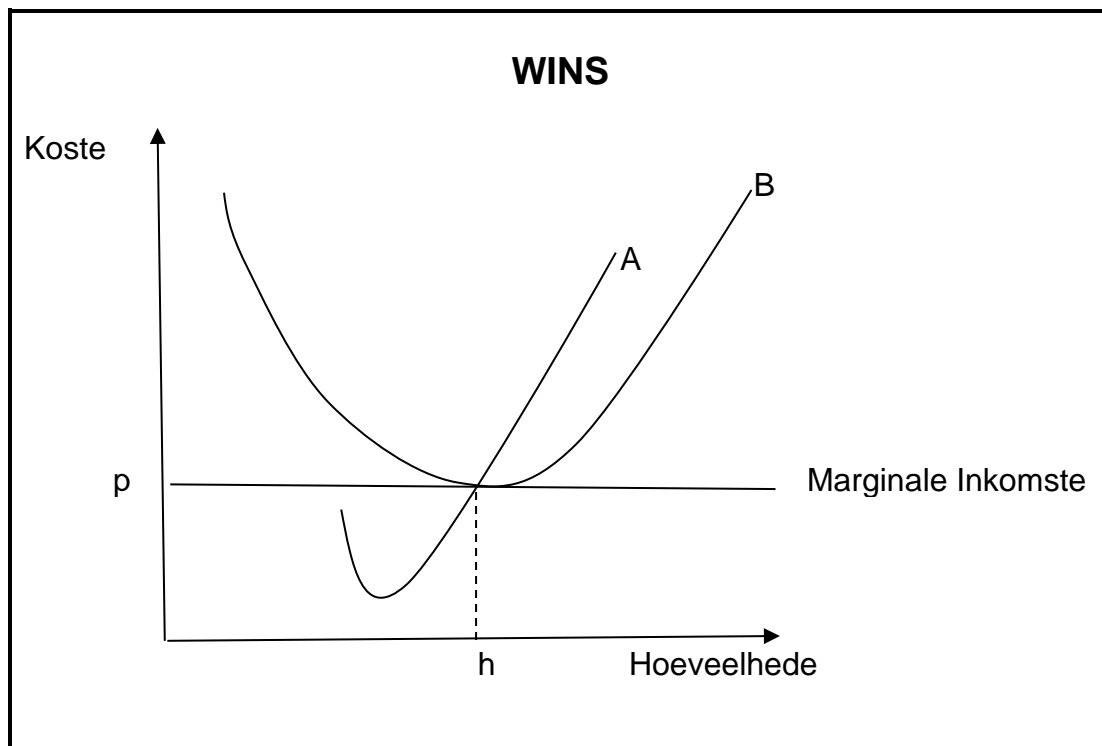
VRAAG 4: MIKRO-EKONOMIE EN KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES
40 PUNTE–30 MINUTE

4.1 Beantwoord die volgende vrae.

4.1.1 Lys enige TWEE Millenium Ontwikkelingsdoelwitte. (2)

4.1.2 Hoe kan ondernemings koste minimiseer? (2)

4.2 Bestudeer die grafiek hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

4.2.1 Identifiseer kurwe **B**. (1)

4.2.2 Benoem die tipe wins wat hierbo uitgebeeld word. (1)

4.2.3 Verduidelik *marginale inkomste*. (2)

4.2.4 Verduidelik kortliks *skaalverspillings*. (2)

4.2.5 Ondersoek die belangrikheid van marginale koste. (4)

- 4.3 Bestudeer die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

**HOE DIGITALE MULTINASIONALE ONDERNEMINGS
WÊRELDHANDEL EN BELEGGING TRANSFORMEER**

Die internasionale produksie voetspoor van digitale Multinasionale Ondernemings (MNOs), wat alreeds besig was om uit te brei het selfs vinniger tydens die Covid-19-pandemie gegroei.

UNCTAD Globale Belegging Tendens Moniteerder wat op 27 April gepubliseer was, het die nuwe ranglys van die top 100 digitale MNOs bekend gemaak, wie se totale verkope amper meer as 160% hoër in 2021 as in 2016 was, met 'n gemiddelde toename van 215 per jaar. Die top 100 digitale MNOs sluit toonaangewende spelers soos Uber, Twitter en Meta in.

[Aangepas uit unctad.org/news. Toegang op 16 Mei 2022 verkry.]

- 4.3.1 Identifiseer vanuit die uittreksel, 'n toonaangewende multinasionale onderneming. (1)
- 4.3.2 Noem EEN voordeel van 'n Multinasionale Onderneming. (1)
- 4.3.3 Beskryf die begrip *Multinasionale Onderneming*. (2)
- 4.3.4 Verduidelik kortliks *vryhandelzones*. (2)
- 4.3.5 Ontleed die sosiale impak van globalisering op ontwikkelende lande. (4)
- 4.4 Bespreek kortliks die vlak van ruimte kapasiteit in die industrie en indiensnemingsvlak as grade van elasticiteit van aanbod. (8)
- 4.5 Ondersoek die positiewe impak van globalisering op die Suid-Afrikaanse ekonomie. (8)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 80

AFDELING C

Beantwoord enige EEN van die twee vrae in hierdie afdeling in die ANTWOORDEBOEK.

Jou antwoord sal soos volg geassesseer word.

STRUKTUUR VAN DIE OPSTEL	PUNTE-TOEKENNING
Inleiding Die inleiding is 'n laerorde-antwoord. <ul style="list-style-type: none"> • 'n Goeie begin is om die sleutelkonsep wat met die vraag verband hou, te definieer of te omskryf. • MOENIE enige deel van die vraag by die inleiding insluit NIE. • MOENIE enige deel van die inleiding by die liggaam herhaal NIE. • Vermy dit om in die inleiding te noem wat jy in die liggaam gaan bespreek. 	Maks. 2
Liggaam Hoofgedeelte: Bespreek in besonderhede/Diepgaande bespreking/Ondersoek/ Vergelyk/Evalueer/Onderskei/Analiseer/Bespreek krities/Verduidelik/Assesseer/Debatteer/Teken 'n grafiek en verduidelik/Gebruik die grafiek gegee en verduidelik/Voltooi die grafiek gegee 'n Maksimum van 8 punte kan vir opskrifte/voorbeelde toegeken word. Bykomende gedeelte: Gee eie opinie/Bespreek krities/Evalueer/Evalueer krities/Lei af/Vergelyk/Onderskei/Interpreteer/Debatteer kortliks/Hoe/Stel voor/Analiseer 'n Maksimum van 2 punte kan vir die blote noem van feite toegeken word.	Maks. 26 Maks. 10
Slot Enige hoërorde-slot behoort die volgende in te sluit: <ul style="list-style-type: none"> • 'n Kort samevatting van wat bespreek is, sonder die herhaling van enige feite wat reeds genoem is • Enige opinie of waardeoordeel oor die feite wat bespreek is • Bykomende ondersteunende inligting wat die bespreking/ontleding versterk • 'n Teenstrydige sienswyse met motivering, indien gevra • Aanbevelings 	Maks. 2
TOTAAL	40

VRAAG 5: MIKRO-EKONOMIE**40 PUNTE – 40 MINUTE**

- Bespreek in detail die vraagverhoudinge met behulp van grafieke. (26 punte)
- Ontleed die belangrikheid van relatiewe prys. (10 punte) **[40]**

VRAAG 6: KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES**40 PUNTE – 40 MINUTE**

- Bespreek detail die probleme wat die omgewing bedreig. (26 punte)
- Ontleed die belangrikheid om die omgewing te beskerm. (10 punte) **[40]**

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150